

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про Державний реєстр присяжних (реєстр. № 3607 від 09 грудня 2015 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 10 грудня 2015 року Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 16 листопада 2016 року (протокол № 53) проект Закону про Державний реєстр присяжних (реєстр. № 3607 від 09 грудня 2015 року), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю.В., Луценко І.С. (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою основною метою Законопроекту є запровадження Державного реєстру присяжних як автоматизованої інформаційно-телекомунікаційної системи, призначеної для зберігання, обробки даних громадян України, які відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» можуть брати участь у здійсненні правосуддя як присяжні.

Для досягнення мети Законопроектом передбачається визначити правові та організаційні засади створення і ведення в Україні Державного реєстру присяжних. Зазначений Законопроект системно пов'язаний із проектом Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо суду присяжних) та дозволяє в повній мірі реалізувати передбачені зазначеним проектом Закону процедури неупередженого та відкритого добору кандидатів у присяжні.

Розглядаючи Законопроект, Комітет з питань правової політики та правосуддя виходить з такого.

Відповідно до приписів Основного Закону України в Україні визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (статті 8); права і свободи людини і громадянина захищаються судом (стаття 55); правосуддя в Україні здійснюють виключно суди, юрисдикція яких поширюється на будь-який юридичний спір та будь-яке кримінальне обвинувачення, зокрема,

народ безпосередньо бере участь у здійсненні правосуддя через присяжних (стаття 124).

Положеннями Конституції України передбачено, що права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод, а також судочинство визначаються виключно законами України (пункти 1, 14 частини першої статті 92).

Прийняття законів належить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

Відповідно до норм статей 127, 129 Основного Закону України, які набрали чинності 30 вересня 2016 року, правосуддя здійснюють судді. У визначених законом випадках правосуддя здійснюється за участю присяжних. Судочинство провадиться суддею одноособово, колегією суддів чи судом присяжних.

Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII (далі – Закон про судоустрій) визначено, що судову владу реалізують судді та, у визначених законом випадках, присяжні шляхом здійснення правосуддя у рамках відповідних судових процедур (частина друга статті 1).

Зокрема, Законом про судоустрій чітко регламентовано порядок добору кандидатів у присяжні, вимоги до них, а також порядок залучення присяжних до виконання обов'язків у суді.

Внесення змін до положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» 2010 року, запропонованих авторами Законопроекту, втратили актуальність у зв'язку із втратою чинності законом. Зокрема, наявний ряд суттєвих відмінностей в регулюванні питання добору кандидатів у присяжні та залученні їх до участі у справі, передбачених Законом про судоустрій і запропонованих Законом-проектом.

Так, частиною першою статті 64 Закону про судоустрій визначено, що для затвердження списку присяжних територіальне управління Державної судової адміністрації України звертається з поданням до відповідних місцевих рад, які формують і затверджують у кількості, зазначеній у поданні, список громадян, які постійно проживають на територіях, на які поширюється юрисдикція відповідного окружного суду, відповідають вимогам статті 65 цього Закону і дали згоду бути присяжними.

Натомість Законом-проектом передбачається, що кожен громадянин України, що виявив бажання бути внесеним до реєстру присяжних має право подати свої персональні дані до відповідного органу ведення (частина перша статті 8) та відповідно матиме можливість бути присяжним у будь-якому місцевому суді, що прямо суперечить наведеним вище положенням Закону про судоустрій. Крім того, в Законі-проекті відсутні положення щодо вимог до кандидата в присяжні, а також критерії за якими особу не може бути включено до списку присяжних.

Водночас, Законом про судоустрій визначено, що відповідний список присяжних затверджується на три роки і переглядається в разі необхідності

для заміни осіб, які вибули зі списку, за поданням територіального управління Державної судової адміністрації України.

Частиною третьою статті 22 Законопроекту передбачено проведення спеціальної перевірки, за результатами якої формуються остаточні списки присяжних. Однак, авторами проекту Закону не визначено яким органом і в якому порядку має здійснюватися така спеціальна перевірка. Більше того, чинний Закон про судоустрій взагалі не оперує такими поняттями як «попередній список присяжних» і «остаточний список присяжних», які передбачені в нормах Законопроекту.

Статтею 24 проекту Закону передбачено кримінальну, адміністративну та іншу юридичну відповідальність за зловживання доступом або за несанкціонований доступ до Реєстру, порушення передбачених цим та іншими законами правил захисту персональних даних та програмного забезпечення Реєстру, за неправомірне використання та поширення персональних даних Реєстру. Разом з тим, жодних змін та доповнень до Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення Законопроектом не передбачається.

Членами Комітету також звертається увага, що положеннями статті 5 Законопроекту передбачається внесення до Реєстру та зберігання в базі даних Реєстру, окрім ідентифікаційних персональних даних присяжного та службових персональних даних, таких персональних даних, які визначають місце здійснення правосуддя присяжним. При цьому в проекті Закону не міститься положень, які розкривали б зміст таких даних.

Крім того, з огляду на закріплені Законопроектом засади повноти та достовірності відомостей, які вносяться до Реєстру, видається сумнівним положення частини третьої статті 6 Законопроекту, згідно якого у разі відсутності документально підтверджених відомостей про число та місяць народження присяжного як число та місяць народження зазначається 1 січня відповідного року.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило ряд зауважень до Законопроекту та дійшло висновку, що його прийняття є недоцільним з огляду на нові положення Конституції України щодо правосуддя та Закону України «Про судоустрій і статус суддів», які набрали чинності 30 вересня 2016 року.

Законопроект був направлений Комітетом для здійснення правової експертизи до Міністерства юстиції України. Мін'юст, висловивши зауваження щодо окремих положень Законопроекту, дійшов висновку про необхідність його доопрацювання.

Комітет Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції, розглянувши зазначений Законопроект на своєму засіданні 13 квітня 2016 року (протокол № 69), дійшов висновку, що проект Закону відповідає вимогам антикорупційного законодавства. Разом з тим, Комітетом висловлено низку зауважень та позицію щодо доцільності повернення даного Законопроекту суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету ухвалив рішення, що Законопроект матиме вплив на показники бюджету (може призвести до збільшення видатків державного бюджету на функціонування Державної судової адміністрації України). У разі прийняття відповідного закону до 15 липня 2016 року він має вводитись в дію не раніше 1 січня 2017 року, а після 15 липня 2016 року – не раніше 1 січня 2018 року (або 1 січня наступного за цим року залежно від часу прийняття закону).

Відповідно до частини другої статті 95 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10 лютого 2010 року № 1861-VI, Верховна Рада України своїм рішенням може зняти законопроект з розгляду, якщо внаслідок прийняття інших законодавчих актів чи з інших причин законопроект втратив свою актуальність.

На підставі викладеного вище, Комітет з питань правової політики та правосуддя вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України зняти з розгляду проект Закону про Державний реєстр присяжних (реєстр. № 3607 від 09 грудня 2015 року), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю.В., Луценко І.С., як такий, що втратив актуальність.

2. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити члена Комітету – народного депутата України Сидоровича Р.М.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ